

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24CoP/83/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2214207163
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 11. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Dudášová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2014:2214207163.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v právnej veci starostlivosti o maloleté dieťa: J. D., nar. XX. I. XXXX, bytom u matky, zastúpený Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Dunajskej Strede, rodičia maloletého dieťaťa: matka - E. Q., rod. C., nar. XX. K. XXXX, bytom A. XXX/XX, V. - V. I., otec - V. D., nar. X. O. XXXX, bytom I. H. XXX/XX, A. I., o úprave práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda, č.k. 14P/23/2014-40 zo dňa 4. júna 2014, v časti určenia výživného, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti **r u š í a** vec mu **v r a c**
i a na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa maloletého J., nar. XX. I. XXXX zveril do osobnej starostlivosti matke, ktorá ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok v bežných veciach. Otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého J. sumou 120,- Eur mesačne, vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca, vopred k rukám matky maloletých detí odo dňa právoplatnosti rozsudku. Styk otca s maloletým sa neupravuje a ponecháva sa na dohodu rodičov. Otec maloletého má dlh na zročnom výživnom od 2. apríla 2014 do 4. júna 2014 vo výške 248,- Eur, ktoré mu súd povolil splácať po 20,- Eur mesačne, pod stratou výhody splátok. O trovách konania rozhodol tak, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Rozhodnutie súd prvého stupňa v napadnutej časti určenia výživného na mal. J. odôvodnil s použitím ust. § 62 ods. 1 až 5, § 63 ods. 1, § 75 ods. 1 a 2 Zákona o rodine a vecne tým, že vychádzal z odôvodnených potrieb maloletého, ktorý má toho času už 6 rokov, od septembra začne navštevovať základnú školu, s čím sú spojené zvýšené výdavky (nákup školských potrieb, oblečenia, školskej tašky), ako aj vzhľadom na jeho nepriaznivý zdravotný stav, ktorý si vyžaduje pravidelnú lekársku kontrolu a ošetrovanie (vzhľadom na urologické problémy vyžadujúce si chirurgický zákrok; ako aj pravidelná návšteva logopéda). Doteraz mala matka maloletého výdavky na stravné na maloletého cca 100,- Eur mesačne vrátane školského zariadenia a 70,- Eur v priemere na ošatenie. Zo zárobového výkazu matky súd zistil, že v priemere mala čistým mesačným príjmom za obdobie od mája do decembra 2013 vo výške 651,10 Eur a za obdobie od januára do apríla 2014 vo výške 604,71 Eur. Zo zárobového výkazu otca súd zistil, že v priemere mal čistý mesačný príjem za obdobie od januára do apríla 2014 vo výške 994,98 Eur, teda výrazne vyšší príjem ako matka maloletého. Pričom platí zásada, že rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov a dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Súdom má tiež povinnosť prihliadať, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Od narodenia sa o maloletého výhradne stará len matka maloletého, a to aj za podpory svojich rodičov. Vzhľadom na odôvodnené potreby maloletého, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného - otca maloletého, súdom má za to, že výživné vo výške 120,- Eur mesačne je adekvátne. Súdom má za to, že takto určeným výživným je zachované aj právo maloletého dieťaťa podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Pri určovaní výšky výživného súdom neopomenul,

že aj matka má zákonnú vyživovaciu povinnosť na maloletého. Matka je riadne zamestnaná a tiež sa osobne stará o maloletého. Súd preto má za to, že určeným výživným spolu s rodinnými prídavkami budú uspokojené odôvodnené potreby maloletého primerané jeho veku. Počiatok určenia výživného súd určil od 2. apríla 2014, t.j. od podania návrhu. Nakoľko otec maloletého si doposiaľ riadne neplnil svoju vyživovaciu povinnosť voči maloletému, súd konštatoval že mu vznikol dlh na výživnom, a to od 2. apríla 2014 až 4. júna 2014, celkom vo výške 248,- Eur. O podmienkach jeho splatnosti rozhodol podľa § 160 ods. 1 O.s.p., keď otcovi zročné výživné povolil splácať v splátkach po 20,- Eur mesačne, pod stratou výhody splátok a to vzhľadom na skutočnosť, že otec má 2 ďalšie vyživovacie povinnosti, na už plnoleté deti. O trovách konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 146 O.s.p., a to tak že žiadnemu z účastníkov konania nepriznal právo na náhradu trov konania, nakoľko sa jedná o konanie, ktoré sa mohlo začať i bez návrhu.

Proti tomuto rozsudku výlučne v časti výživného na mal. J. podal odvolanie otec maloletého, ktorý žiadal zmeniť napadnutý rozsudok tak, že určí jeho vyživovaciu povinnosť na maloletého J. vo výške 80,- Eur mesačne. Podľa odvolateľa súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Poukázal na to, že maloletý má síce 6 rokov, ale základnú školu začne navštevovať až v septembri 2015. Nie je pravdivé konštatovanie súdu, že od narodenia sa o maloletého výhradne stará matka, otec prvé štyri roky každý víkend navštevoval matku a syna a staral sa o nich. V súčasnej dobe navštevuje maloletého zriedkavejšie, lebo matka si nepriala, aby k nim chodil. Otec má ešte dve ďalšie vyživovacie povinnosti na 2 plnoleté deti vo výške 200,- Eur mesačne, spláca úver na byt vo výške 250,- Eur, výdavky na cestovné do práce 90,- Eur a výdavky súvisiace s bývaním 100,- Eur.

Matka odvolanie nepodala, k doručenému odvolaniu otca sa vyjadrila tak, že navrhuje prvostupňový rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Poukázala na to, že otec od 2.4.2013 neplatil žiadne výživné, o maloletého sa od narodenia stará matka s pomocou svojich rodičov. Otec je vlastníkom bytu, preto nemusí vynakladať 100,- Eur na nájomné, má možnosť bývať v D., preto nemusí vynakladať 90,- Eur na cestovné. Otec má dve plnoleté deti, jedno z nich však už ukončilo vysokú školu a je schopné samo sa živiť. Matka poukázala na svoj príjem a výdavky, je nemajetná, otec žije sám a má príjem 994,98 Eur, po odrátaní výdavkov 450,- Eur mu zostane 544,98 Eur. Vzhľadom na to je určené výživné vo výške 120,- Eur primerané, predstavuje to sumu 4,- Eur na deň, čo je na hranici únosnosti.

Kolíznym opatrovníkom odvolanie nepodal, k doručenému odvolaniu otca sa vyjadril tak, že navrhol rozhodnutie prvostupňového súdu ponechať a odvolanie otca zamietnuť. Suma výživného zodpovedá odôvodneným potrebám dieťaťa.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.), a že odvolateľ použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 O.s.p.), preskúmal rozhodnutie v napadnutej časti určenia výživného na mal. Kevina, bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 212 ods. 2 písm. a) v spojení v § 81 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), a dospel k záveru, že odvolanie otca je sčasti dôvodné, pričom nie sú splnené podmienky ani pre potvrdenie ani pre zmenu rozsudku, v dôsledku čoho je potrebné rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Rozsudok súdu prvého stupňa bol odvolaním otca napadnutý len v časti výživného, vrátane závislého výroku o dlhu na zročnom výživnom, v ostatných častiach pre nedostatok odvolania nadobudol právoplatnosť, preto v časti zverenia maloletého do osobnej starostlivosti matky a v časti úpravy styku, sa nestal predmetom prieskumu odvolacím súdom.

Podľa § 62 ods. 1, 2, 4 a 5 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samy sa živiť. Obaja rodičia pritom prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý z rodičov bez ohľadu na svoje schopnosti,

možnosti a majetkové pomery je povinný plniť si svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti pritom súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie (§ 75 ods. 1 Zákona o rodine).

V zmysle ust. § 76 ods. 1 Zákona o rodine výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

Z vyššie citovaných ustanovení zákona vyplýva, že konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, jednak na strane povinného. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba základné nároky dieťaťa, ale sú dané širšie jednak potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi a závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopností žiť sa sám, schopností starať sa o seba a podobne. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré napríklad súvisia so zdravotným stavom oprávneného (ako sú napr. liečebné náklady). Súd na ne musí pri určovaní výživného prihliadnuť. Na strane oprávneného sa tiež skúmajú jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery, existencia a počet iných osôb povinných poskytovať výživu a ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery, počet nimi vyživovaných osôb a výška takéhoto výživného ako i vyživovaciu povinnosť iných povinných voči týmto osobám.

Na strane dieťaťa je nevyhnutné prihliadnuť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať mu výživné a výšku a spôsob už poskytovaných plnení, kde je potrebné zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Na strane povinného sa prihliada tiež najmä na jeho schopnosti, teda faktické príjmy, ale i na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch povinných rodičov. Táto kategória zahŕňa jednak majetok rodičov a jednak ich životný štandard, ktorým sa navonok prezentujú. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadnuť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň na okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Súd je povinný prihliadať tiež na zárobkové možnosti povinných rodičov podľa príjmov z obdobia pred zmenou zamestnania vtedy, ak sa preukáže, že to bol rodič, ktorý sa vzdal bez vážneho dôvodu výhodnejšieho zamestnania alebo zárobku. V takom prípade je súd povinný skúmať dôvody, ktoré ho viedli k strate na príjmoch alebo majetku.

Z obsahu spisu je zrejmé, že prvostupňový súd nevykonal dostatočné dokazovanie na zistenie pomerov oboch rodičov maloletého, ako aj samotného maloletého. Dokazovanie, ktoré súd prvého stupňa vykonal, dostatočne nevyhodnotil. Súd v odôvodnení svojho rozhodnutia vychádzal len zo zisteného príjmu matky a otca. Súd nezisťoval komplexné majetkové a zárobkové pomery matky a otca, súd sa bližšie nezaoberal ich životným štandardom. Otec má mať podľa jeho vyjadrenia vyživovaciu povinnosť ešte k ďalším dvom plnoletým deťom, preto bolo povinnosťou súdu prvého stupňa ustáliť existenciu týchto vyživovacích povinností, ako aj ich výšku. Matka má tiež ešte jednu vyživovaciu povinnosť k maloletému dieťaťu, ktorú súd prvého stupňa vôbec nezohľadnil. Rovnako je potrebné preukázať, či maloletý v septembri 2014 nastúpil na základnú školu, alebo má nastúpiť až v septembri 2015. Podľa zaužívanej súdnej praxe platí, že výživné rodiča na všetky jeho deti by malo byť určené v rozmedzí 25% až maximálne 30% z jeho príjmu, čo súd prvého stupňa pri určení výšky výživného nezohľadnil.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania. Stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal, a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia v zmysle citovaného § 157 ods. 2 O.s.p., pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné zásadné otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Právo účastníka a povinnosť súdu na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého rozhodnutia. Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konania spĺňajúce garancie spravodlivosti a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len ESĽP, porovnaj napr. rozsudok *Garciaruiz v Španielsko* z 21.1.1999) tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené, rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESĽP teda nevyžaduje, aby na každý argument účastníka bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (*Georiadis c. Grécko* z 29.5.1997, *Higgins c. Francúzsko* z 19.2.1998).

Ústavný súd Slovenskej republiky opakovane vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 45 ods. 1 Ústavy a článku 36 ods. 1 Listiny je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu. Ústavný súd vo svojom uznesení z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpovede na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.“

Porovnávajúc odôvodnenie preskúmaného rozsudku prvostupňového súdu s vyššie citovaným zákonným ustanovením a jeho uvedeným výkladom je zrejmé, že prvostupňový súd sa ním dôsledne neriadil. Z odôvodnenia rozsudku totiž nie je možné zistiť vyššie uvedené pre rozhodnutie súdu relevantné skutočnosti, v dôsledku čoho je odôvodnenie rozsudku nielen neúplným, ale i nezrozumiteľným, čo zároveň bráni odvolaciemu súdu napadnutý rozsudok riadne preskúmať. V odôvodnení preskúmaného rozsudku absentuje dostatočná a presvedčivá argumentácia prvostupňového súdu, na základe akých dôkazov a na základe akých myšlienkových úvah pri aplikácii ktorých konkrétnych ustanovení Zákona o rodine dospel k záveru, že súdom určené výživné na mal. Kevina vo výške 120,- Eur je primerané a zodpovedá nielen odôvodneným potrebám maloletého, s prihliadnutím na aktuálne možnosti a schopnosti jeho matky, ale i možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom povinného otca, ktoré prvostupňový súd dostatočne nezisťoval a tým pádom ani náležite nezohľadnil.

V dôsledku vyššie uvedeného, odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa s použitím ust. § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p., keďže takýmto postupom súdu sa odňala účastníkom možnosť konať pred súdom, ako aj s použitím ust. § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p., keď prvostupňový súd vec nesprávne právne posúdil tým, že na vec neaplikoval všetky náležité ustanovenia právneho predpisu a nadväzne v naznačenom smere i nedostatočne zistil skutkový stav, zrušil a podľa ods. 2 citovaného ustanovenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Povinnosťou prvostupňového súdu bude opätovne vyhodnotiť všetky okolnosti daného prípadu, doplniť dokazovanie so zameraním na zistenie pomerov na strane matky, otca i maloletého, výsledky vykonaného dokazovania bude potrebné vyhodnotiť jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach, vysporiadať sa so všetkými relevantnými argumentmi účastníkov konania a vo veci opätovne rozhodnúť, pričom rozhodnutie je potrebné náležite v súlade s ust. § 157 ods. 2 O.s.p. odôvodniť.

V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd aj o trovách konania, vrátane trov tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je možné podať odvolanie.